

Veselības ministrija

Brīvības iela 72, Rīga, LV-1011, tālr. 67876000, fakss 67876002, e-pasts vm@vm.gov.lv, www.vm.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā Nr. 01-18.1/1258

Uz 20.02.2017. Nr. 4./4.-2017-25

Sabiedrībai par atklātību – Delna

Par farmācijas uzņēmumu iesaisti
Latvijas veselības aprūpes nozares plānošanā

Veselības ministrija ir izvērtējusi Sabiedrības par atklātību – Delna (turpmāk - Delna) vēstuli, kurā tika vērsta uzmanību uz iespējamu interešu konfliktu veselības aprūpes nozarē un tā ietekmi uz sabiedrības veselību. Delna norāda, ka 2016.gadā publiski izskanēja ziņa par iespējamu interešu konfliktu Veselības ministrijā, kurā iesaistīta profesore Dace Baltiņa. D.Baltiņa ir Veselības ministrijas galvenā onkoloģe, reizē arī Zāļu valsts aģentūras eksperte, Starptautiskā Viroterapijas centra medicīniskā direktore un publiski tiek pieteikta arī kā “holdinga Rīgvir medicīniskā direktore”. Atšķirībā no citiem galvenajiem nozaru speciālistiem D.Baltiņa pārstāv farmācijas, ne ārstniecības nozari. Delna ir neizpratnē, kāpēc onkoloģijas nozares plānošanas darbā iesaistīta onkoloģiskā preparāta ražotāju pārstāve, tādējādi radot būtisku interešu konflikta risku.

Delna aicina novērst korupcijas riskus un apdraudējumu sabiedrības veselībai un sniegt Delnai atbildes uz sekojošiem jautājumiem, likumā noteiktajā kārtībā:

1) Kāpēc Dacei Baltiņai ļauts ieņemt Veselības ministrijas galvenās onkoloģijas speciālistes amatu, ja zināms, ka viņa saņem finansiālu atlīdzību no melanomas preparāta ražotāja?

2) Vai konkrētu recepšu zāļu reklamēšana sabiedrībai nav pretrunā ar Veselības ministrijas galvenās onkoloģijas speciālistes amata ieņemšanu?

3) Vai Veselības ministrija ir izvērtējusi situācijas radītos korupcijas riskus

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

un apdraudējumu sabiedrības veselībai?

4) Ministru kabinetā šobrīd tiek izstrādāti noteikumi par pretkorupcijas plānu obligātām pamatprasībām visām valsts iestādēm. Vai Veselības ministrijā jau ir iedibināta iekšējās kontroles sistēma korupcijas un interešu konflikta risku novēršanai?

Kā ministrijā pastāvošās iekšējās procedūras paredzēts izmantot situācijas risināšanā?

Veselības ministrija izvērtēja Delnas norādīto informāciju, kā arī izvērtēja D.Baltiņas darbību Veselības ministrijas galvenās onkoloģes statusā kopsakarā ar valsts pārvaldes pieņemtajiem lēmumiem par medikamentu Rigvir. Veselības ministrija sniedz Delnai atbildes uz jautājumiem atbilstošā secībā:

1) Veselības ministrija paskaidro, ka Veselības ministrijas galvenie speciālisti saskaņā ar Veselības ministrijas iekšējo normatīvo aktu "Veselības ministrijas galvenā speciālista darbības nolikums" (apstiprināts 27.07.2010., atkārtoti apstiprināts 19.01.2012., 30.08.2016.) ir Veselības ministrijas konsultanti savas specialitātes jomā. Veselības ministrijas galvenie speciālisti par konsultatīvo darbību nesaņem atalgojumu, tādējādi nav darba tiesiskajās vai dienesta attiecībās ar Veselības ministriju. Papildus tam Veselības ministrijas galvenajiem speciālistiem nav piešķirtas jebkādas tiesības pieņemt lēmumus vai tieši piedalīties lēmumu pieņemšanā valsts pārvaldes ietvaros, tāpat arī nav piešķirtas tiesības veikt uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkcijas. Līdz ar to Veselības ministrijas galvenie speciālisti nav amatpersonas likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" izpratnē un šī likuma regulējuma ietvaros tiem nav pienākums saskaņot ar Veselības ministriju savu darbību algotu ienākumu gūšanā. Veselības ministrija papildus uzsver, ka gadījumā, ja pastāvētu faktiski pamatoti apstākļi, ka D.Baltiņa kā Veselības ministrijas galvenā onkoloģe, sniedzot Veselības ministrijai konsultatīvo atbalstu, realizē konkrēta zāļu ražotāja intereses, tad būtu pamats D.Baltiņas atcelšanai.

2) Atbilstoši Veselības inspekcijas sniegtajai informācijai (pieejams arī tiešsaitē: <http://www.vi.gov.lv/lv/sakums/aktuali/this-just-in/pienemts-lemums-par-naudas-soda-piemerosanu-zalu-rigvir-par-negodigu-komercpraksi>) - konkrētajā gadījumā, izvērtējot receptu zāļu Rigvir reklāmas masu medijos (interneta vietnēs un žurnālā), Veselības inspekcija ir konstatējusi, ka zāļu Rigvir reģistrācijas apliecības īpašnieka īstenotā komercprakse ir maldinoša un neatbilst profesionālajai rūpībai, jo reklāmas pārkāpj Ministru kabineta 2011. gada 17. maija noteikumu Nr. 378 „Zāļu reklamēšanas kārtība un kartība, kādā zāļu ražotājs ir tiesīgs nodot ārstiem bezmaksas zāļu paraugus” prasības, kas nosaka, ka ir aizliegta receptu zāļu reklamēšana sabiedrībai un, ka reklāmā sniegtajai informācijai jāatbilst zāļu aprakstā norādītajām ziņām. Veselības ministrija uzsver, ka pretlikumīga darbība ir konstatēta apstākļi, ka Rigvir reģistrācijas apliecības īpašnieka īstenotā komercprakse ir maldinoša un neatbilst profesionālajai rūpībai, attiecīgi Veselības inspekcijas konstatētie fakti saistās ar konkrētā komersanta komercpraksi un to nevar attiecināt uz D.Baltiņas darbību kā Veselības ministrijas galvenajam onkologam. Veselības ministrija piekrīt, ka

izvērtējams ir arī Veselības ministrijas galveno speciālistu rīcības ētiskums un reputācija kopsakarā ar veicamajiem konsultanta pienākumiem Veselības ministrijā. Tomēr, vērtējot D.Baltiņas reputāciju, arī autoritāti profesionāļu vidū, un profesionālo kvalifikāciju, kā arī ieguldījumu onkoloģijas ārstniecības nodrošināšanā un attīstībā, t.sk. nozares politikas veidošanā, kopsakarā ar viņas profesionālo darbību farmācijas nozarē, šobrīd nav pamata apšaubīt viņas atbilstību Veselības ministrijas galvenajam onkologam.

3) Veselības ministrija izvērtēja D.Baltiņas darbību Veselības ministrijas galvenās onkoloģes statusā kopsakarā ar valsts pārvaldes pieņemtajiem lēmumiem par medikamentu Rigvir un secina, ka nav konstatējami korupcijas riski vai apdraudējums sabiedrības veselībai, jo:

a) Atbilstoši Veselības ministrijas rīcībā esošajai informācijai D.Baltiņa farmācijas nozarē sākusi strādāt saistībā ar medikamentu Rigvir tikai 2016.gada vasarā, savukārt D.Baltiņa Veselības ministrijas galvenā onkologa statusā atradās laika periodā no 2009.gada 5.augusta līdz 2010.gada 27.jūlijam, un kopš 2014.gada 31.oktobra. Būtiskākais lēmums par medikamentu Rigvir pieņemts 2011.gada 2.jūnijā (Veselības ekonomikas centra lēmums Nr.287 "Par Latima SIA (Reģ.Nr.40003056769, Kūdras iela 7-8, Olaine, LV-2114) medikamenta Rigvir šķīdums injekcijām 2ml Nr.1 iekļaušanu Kompensējamo zāļu sarakstā"). Tāpat arī klīniskās vadlīnijas "Ādas vēža un melanomas diagnostika, ārstēšana un dinamiskā novērošana" ir izstrādātas 2015.gadā, reģistrētas 28.07.2015.

b) Lēmumus saistībā ar medikamentu kompensāciju saskaņā ar Ministru kabineta 2006. gada 31. oktobra noteikumos Nr. 899 "Ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtība" noteikto pieņem Nacionālais veselības dienests, veicot medikamentu ārstniecisko un ekonomisko izvērtēšanu. Medikamentu izvērtēšanu veic Nacionālā veselības dienesta amatpersonas.

c) Zāļu valsts aģentūra informēja, ka Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas ārste - onkoloģijas galvenā speciāliste, profesore Dace Baltiņa Humāno zāļu reģistrācijas komisijas locekļa pienākumus veica no 2006. gada 14. marta līdz 2016.gada 30.decembrim. Šobrīd Dace Baltiņa nav Zāļu reģistrācijas komisijas sastāvā, sakarā ar līguma darbības termiņa beigšanos. Tāpat Dace Baltiņa nekad nav bijusi darba tiesiskās attiecībās ar Zāļu valsts aģentūru, līdz ar to nav strādājusi par ekspertu. 2016.gadā Zāļu valsts aģentūrai bija zināms fakts, ka profesore Dace Baltiņa uzsāka darbu arī ārstniecības iestādē - Viroterapijas centrs. 2015. gadā un 2016.gadā Reģistrācijas Komisijā netika skatīti ar zāļu Rigvir saistīti jautājumi.

4) Visas Veselības ministrijas struktūrvienības 2016.gadā novērtēja iekšējās kontroles sistēmu un tika sagatavots kontroles sistēmas uzlabošanas plāns. Veselības ministrijā ir identificēti un novērtēti korupcijas riski, ievērojot Veselības ministrijas procedūrā P.61 "Preventīvie pasākumi" noteikto, piemēram, ja riska līmenis ir virs atzīmes "2" - tad jāplāno un jāveic preventīvie pasākumi. Veselības ministrijā tiek identificēti korupcijas riskam pakļautie amati un funkcijas.

Tāpat arī Veselības ministrijā ir noteikts pienākums darbiniekiem nekavējoties ziņot savam tiešajam vadītājam par aizdomīgiem, koruptīviem pārkāpumiem vai interešu konfliktu situāciju, ievērojot Veselības ministrijas darba kārtības noteikumos noteiktās prasības. Veselības ministrijas amatpersonas komunicē ar lobētājiem, ievērojot Veselības ministrijas procedūrā P.71 „Lobēšana” noteikto. Veselības ministrija nodrošina interešu konflikta novēršanas regulējošo normatīvo aktu izpildi un izsniedz atļaujas amatu savienošanai, ievērojot Veselības ministrijas procedūrā P.74 „Atļauju izsniegšana amatu savienošanai” noteiktās prasības. Veselības ministrijas procesu aprakstos un procedūrās ir noteikta pienākumu un atbildības nošķiršana, kā arī veicamie pasākumi iekšējās kontroles ietvaros.

Veselības ministrija uzsver, ka gan iekšējās kontroles sistēmas, gan arī Veselības ministrijas atbildīgo amatpersonu profesionalitāte ir noteicošie faktori, lai novērstu situācijas, kad padomdevēju (konsultantu vai nevalstisko organizāciju) iesaiste politikas veidošanā un veselības aprūpes organizēšanā norobežotu konkrētu subjektu komerciālās intereses no veselības aprūpes organizācijas kopējas sabiedrības interesēs.

Veselības ministre

(paraksts*)

A.Čakša

R.Osis
67876063, raimonds.osis@vm.gov.lv